

Draga Mando,

Kad sam Vas svojim dolaskom u Muzej zatekla, sjećam se kako ste mi ostali u sjećanju kao energična, užurbana i prezaposlena žena. To je sve zaista tad bilo sve tako jer ste preuzeli čitav teret jednog muzeja koji još nije bio u administrativnom smislu, a niti s ljudstvom oformljen. Uz poslovne izazove imali ste i privatno jednu potpuno novu situaciju, preseljenje iz Županje u Knin, jer ste do svog dolaska u Knin dobar dio svog života i svoje mladosti proveli u Županji, u Muzeju Stjepana Grubera.

Dolaskom u tada još uvijek Muzej kninske krajine nakon vojno-redarstvene akcije „Oluja“ kada se oslobađa grad Knin, posla je bilo jako puno, ali smo zajednički to uspijevali nekako rješavati. Naravno, Vaš angažman uz tadašnju v.d. ravnateljicu gospođu Branku Nedved bio je ipak puno veći. Sjećam se da su nakon vojno-redarstvene operacije „Oluja“ na Kninsku tvrđavu i u tadašnji Muzej kninske krajine, sada Kninski muzej, pohrlili mnogi. Zgrada u kojoj su naši uredi, tada naziva Upravna zgrada, bila je sva u neredu. Stvari razbacane, muzejske građe na podu najviše, a veći dio bio je potpuno otuđen iz Muzeja.

Sjećam se da smo u prvo vrijeme branile i čuvale muzejsku građu i od samih naših kolega iz drugih muzeja, koji su dolazili i tražili da li se možda dio njihove građe nalazi kod nas.

Popisivale smo apsolutno svu građu koju smo zatekli i dostavljali popis ratne štete. Znale smo i po nekoliko mjeseci to raditi. Uz sav taj rad zajedno s tadašnjom ravnateljicom Brankom Nedved obilazili i prikupljali istu. Vaš veliki angažman bio je u zaštiti etnoloških predmeta, a sjećam se da se u vrijeme ravnatelja Draženka Samardžića uključio i čitav muzej u zaštitu te građe, kada su svi djelatnici Kninskog muzeja zajedno s Vama nosili predmete na pranje na Roški slap, a kasnije pod Vašim budnim okom izvršili smo zaštitu najvećim dijelom drvenih predmeta.

Konačno, odradili ste lavovski posao za obnovu i otvorenje Etnološke zbirke, onakve kakva je ona još i sada u najvećem svom dijelu. Vaša nesebičnost se ogledala u pomoći i za uspostavu Galerijske zbirke, koja je tad bila potpuno neinventarizirana. Također ste i u tom segmentu posla dali maksimalan trud. Bili ste prvi muzealac koji je došao u Kninski muzej raditi nakon vojno-redarstvene akcije „Oluja“ prije 21 godinu. Imali ste i muzejsko iskustvo i od Vas su učili mnogi. Prva iskustva s muzejskim radom stjecala sam upravo od Vas, a pomogli ste svojim iskustvima i prijašnjem ravnatelju, gospodinu Draženku Samardžiću te sadašnjem ravnatelju Zvonimiru Jeliću, a s ostalim osobljem Kninskog ste imali odnos pun uvažavanja. Stalno ste se trudili pokazati i dokazati što je pravo poslanje muzeja. Bili ste uvijek glas muzejske struke i to do zadnjih dana provedenih u muzeju. Pokazali ste veliku savjesnost i analitičnost u radu. Bili ste studiozni do te mjere, da ste se znali i jako iscrpljivati, što se pokazalo kao jako loše po Vaše zdravlje. Vaša prisutnost u muzeju za mene je značila sigurnost i nadu da će se jednog dana muzejski rad priznati, a naša zvanja vrednovati.

Sjećam Vas se i kroz ona naša neformalna druženja kroz sve ove godine i preplave me osjećaji sjete. Sjećam se iz Vaših priča još dok ste bili u Županji, kupnje prvog kožnog kaputa, kao i baletanki u nekadašnjoj „Koštani“, koje ste uvijek za pola broja manje kupovali. Sjećam se također iz Vaših priča putovanja od Županje do Knina vlakom u kojem ste zbog gužve znali na malom tronošcu prosjediti i 12 sati.

Naravno, najsvježija su sjećanja dok ste radili u Kninskom muzeju, a zajedno smo odlazili na teren Brzica u Civljanima. Iako ste arheolog po struci, dugo niste bili u struci i istraživanje jednog dječjeg groba za Vas je bio pravi događaj. Znam da smo se svi skupa od srca nasmijali.

Izdvojiti ću ipak kao primjer jednu emisiju u kojoj ste me ostavili bez daha. To je emisija Roberta Knjaza pod nazivom „I to je Hrvatska“. U svega nekoliko minuta koliko ste se pojavili s riječima o prošlosti Kninske tvrđave, pokazali ste iznimnu stručnost i sigurnost. Draga Mando, bili ste ne samo kolegica nego u ne malim trenucima i prijateljica. Nikad neću zaboraviti naše razgovore u kojima su znale poteći suze i Vama i meni, ali to je neka naša priča i tako će ostati.

Završit ću ovo sjećanje na Vas s Vašom zadnjom porukom koju sam dobila od Vas, a ona glasi:

Hvala na javljanju, dala sam se svjesno u izolaciju prvenstveno zbog puno pretraga, a vlastita mira itd. Krećem s terapijama, cijenim Vašu brigu, a Vi pokušajte cijeniti moje stanje i bez ljutnje jer i dalje trebam duševni mir.

Manda

Draga Mando, i dalje Vam želim mir, mir i spokoj Vašoj duši u nadi da ćemo se sresti na nekom pravednijem mjestu za sve nas!

Zbogom,

Katarina